

Földeáki Návay Lajos Általános Iskola

Arizona programjának helyi szabályzata

Készítette:

Vízhányó-Lele

Vízhányó-Lele Anikó (igazgató)

Földeák, 2025. május 12.



Tartalom

I. A program célja, bevezetésének indoklása	3
II. A program alapelvei.....	4
III. Az Arizona-szoba, a „töprengő”	4
IV. A program működése	4
V. Az Arizona-szobába kerülés következményei	6
VI. Az Arizona csoport.....	7
VII. Várható eredmények.....	7
Mellékletek	8

Az intézmény nevelőtestülete 2025. május 13. napján jóváhagyta.

Az intézmény Szülői Szervezete 2025. május 21. napján véleményezte és elfogadta.

Az intézmény Diákönkormányzata 2025. május 16. napján megismerte és véleményezte.

I. A program célja, bevezetésének indoklása

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából egyik kiemelten fontos értéket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat. Ez az érték a kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem.

Az elmúlt években ezt az értéket az ismert módszereinkkel nem teljesen sikerült diákjainkban tudatosítani. A viselkedési problémák, a deviáns, erőszakos megnyilvánulások, trágár beszédet is tartalmazó magatartás, a munka megtagadása, az agresszivitás kezelése közös feladatunkká vált.

Az Arizona program ezt a problémát próbálja orvosolni, hiszen célja a tanárok számára a zavartalan tanítás, a tanulóknak a zavarásmentes, nyugodt tanóra biztosítása, valamint a felelősségteljes gondolkodás kialakítása a tanulóknak.

Edward E. Ford vezette be Responsible Thinking Process (RTP) néven 1994-ben egy phoenixi iskolában, Arizonában (innen a magyar elnevezés). Sikere miatt széles körben elterjedt Európában is. Németországban dr. Stefan Balke pszichológus alkalmazta először. Magyarországon kb. 40 iskola működteti sikerrel, elsőként a pápai Weöres Sándor Általános Iskola vezette be 2006 őszén.

A program nem a büntetésre, sokkal inkább a tanulók saját felelősségére épít. A gyermeknek keretekre van szüksége, mert csak így válhat az élete kiszámíthatóvá.

A sikeres működéshez alapvetően szükségesek jól meghatározott szabályok. A pedagógus kérdésekkel vezeti rá a tanulót arra a felismerésre, hogy viselkedésének a környezetére is hatása van (Mit csinálsz? - Mi a szabály? - Mi történik, ha megszeged a szabályt? - Ezt akartad elérni?...).

A program a büntetés helyett az egyéni döntésre és az ahhoz kapcsolódó felelősségvállalásra helyezi a hangsúlyt. A diákokat a program alkalmazása során arra tanítjuk, hogy különböző választási lehetőségek és az azokkal összefüggő következmények között tudatosan válasszanak.

Az Arizona programot a felső tagozaton kívánjuk működtetni.

II. A program alapelvei

A program három alapelvre épül.

1. Minden tanulónak joga van a zavartalan tanuláshoz.
2. Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.
3. Mások jogait mindig tiszteletben tartom.

Az alapelveket az alábbi tanórai szabályokkal egészítjük ki:

1. Az órára pontosan érkezem, a szükséges felszereléseket előkészítem
2. Társaimat, tanáromat nem zavarom
3. Követem tanárom utasításait, együttműködöm.
4. Engedély nélkül nem hagyom el a helyem
5. Jelentkezem, megvárom, hogy felszólítsanak
6. Sértő, trágár szavakat senkivel szemben nem használok

A program elveit és a tanórai szabályokat az iskola minden tantermében kifüggesztjük.

Aki az iskolai szabályok ellen vét, és nem akar, vagy nem tud viselkedésén változtatni, lehetőséget kap, hogy az órát elhagyja, s az Arizona-szobába távozzon.

III. Az Arizona-szoba, a „töprengő”

Egy olyan terem, ahol mindig tartózkodik egy felügyeletet ellátó pedagógus, aki nyugodtan, higgadtan fogadja az odaérkező gyereket (gyerekeket). A helység felszerelése egyszerű, berendezése eltér a tantermekétől. A három alapelv itt is látható a falon.

IV. A program működése

Ha a tanórát zavarja egy a tanuló, vagy akár egy csoport, akkor a pedagógus megállítja az órát. Felszólítja a renitens gyereket vagy a csoport hangadóját, hasonlítsa össze viselkedését a három alapelvvvel. Megkérdezi, hogy melyik szabály ellen vétett, és a továbbiakban be tudja-e tartani azokat.

- Ha a tanuló úgy érzi, erre az adott pillanatban nem képes, a tanár kitölt egy, a tanári asztal fiókjában található űrlapot (Információs lap az Arizóna-szoba felügyelője számára), átadja a diáknak, aki távozik az Arizona-szobába.

- Amennyiben a tanuló a tanteremben maradás mellett dönt, ügyelnie kell arra, hogy ismételten ne zavarja meg az óra menetét. Amennyiben másodszor is vét valamely szabály ellen, a tanár jelzi, hogy a tanulónak távoznia kell az Arizona-szobába. Távozása ekkor is az „Információs lappal” történik, amelyet a tanár értelemszerűen tölt ki.

Érkezés az Arizona szobába:

1. A tanuló kopogtatás és illendő köszönés után lép be az Arizona-szobába.
2. Átadja az osztályból hozott lapot, majd a teremben felügyelő nevelőtől kap egy másik, a „Tervkészítő lap „címűt.
3. Leül egy szabad asztalhoz, kitölti a nyomtatványt, ami arra szolgál, hogy egy cselekvési tervet készítsen a saját viselkedésével kapcsolatban.
4. Segítséget is kérhet, de önállóan is dolgozhat. „Nem tudom” válasz nem elfogadható. Megmutatja válaszait a nevelőnek, s a nevelő elfogadja, aláírja a tervet.
5. Ha megtörtént a válaszok elfogadása, vagyis jó tervet készített, visszatérhet az osztályba. Kap egy kitöltött űrlapot (Információs lap az osztályba való visszatéréshez), elhagyja az Arizona szobát. Szó nélkül bemegy a terembe, leteszi a hozott lapot a tanári asztalra, és csendben leül a helyére, bekapcsolódik a munkába. Fontos, hogy a visszatéréssel sem zavarhatja meg az óra menetét.
6. Ha a diák nem készít vagy nem elfogadható a terv, akkor az Arizona-szobában marad, amíg el nem készíti az elfogadható tervet. Ha erre nem kerül sor a tanítási időben, akkor másnap jelentkeznie kell az iskola igazgatójánál lehetőleg a szülőjével.

Néhány fontos szabály

- A tanár kötelessége, hogy gondoskodjon a szabályok betartásáról. Ha egy tanár azon a véleményen van, hogy a diák viselkedésével zavarja a tanulás-tanítás folyamatát, kérdéseket tesz fel a rendetlenkedő tanulónak. Először megkéri a diákot, hogy hasonlítsa össze, viselkedése megegyezik-e az osztályszabályokkal vagy sem.
- A diák ezután eltekinthet az óra zavarásától, vagy dönthet úgy, hogy elhagyja a termet, s az Arizona-szobába távozik. A lényeg, hogy ez a diák saját döntése!
- Ha marad és újra zavarja az órát, akkor már nincs választási lehetősége, mindenképpen távoznia kell az Arizona-szobába.
- Az Arizona program nem kiküldő program, az óraelhagyás kizárólag a gyerek döntése.
- A tanuló, aki a tanórát az Arizona-szobában töltötte, nem hiányzó, csak az adott szituációból lett kiemelve, ezért a tananyag pótlása a saját felelőssége, felelősnél, dolgozatnál nem hivatkozhat a tréning szobára.
- A tanuló kötelessége megkeresni azt a tanárt, akinek az órájáról távozott, hogy megbeszéljék a történeteket és az óra anyagát, házi feladatot elkérni.
- Az Arizona-szobába távozott kérhet segítséget az órát tartó pedagógustól a tananyag pótlásához. (órán kívül)
- Dolgozat, témazáró írása közben is kiküldhető a tanuló, s a dolgozatot addig értékeljük, ameddig megírta.
- Az osztályból egyszerre csak egy tanuló küldhető ki, de egy órán több tanuló is távozhat.
- Az óra utolsó 10 percében nem engedhető ki gyerek az Arizona-szobába.
- Óraközi szünetekben és a délutáni órákban nincs nyitva az Arizona-szoba.
- Az Arizona-szobában tartózkodó gyerekek egymással nem kommunikálhatnak.

- Ha a tanuló nem együttműködő, akkor automatikusan az 5. alkalom utáni fokozat lép érvénybe.
- Ha a kiküldött tanuló nem jelenik meg időben (2 percen belül) az Arizona-szobában, a házirend megszegéséért járó büntetési fokozat jár.

V. Az Arizona-szobába kerülés következményei

Ha egy tanuló több alkalommal távozik az Arizona-szobába, akkor segítő megbeszélést szervezünk.

A segítő beszélgetéseknek fokozatai vannak, melynek résztvevői:

- ha a tanuló 3 alkalommal volt az Arizona-szobában:
 - tanuló,
 - tanuló osztályfőnöke,
 - a tanuló által választott pedagógus,
 - az osztályfőnök jelzést küld a szülőnek a kiküldésről a Kréta Naplón keresztül;
- ha a tanuló 5 alkalommal volt az Arizona-szobában:
 - az előző beszélgetés résztvevői,
 - a tanuló szülei vagy egyik szülője,
 - az osztályfőnök jelzést küld a szülőnek a kiküldésről a Kréta Naplón keresztül, valamint beírja szaktanári figyelmeztetést;
- ha a tanuló 10 alkalommal volt az Arizona-szobában:
 - az előző beszélgetés résztvevői,
 - az iskola igazgatója,
 - az osztályfőnök jelzést küld a szülőnek a kiküldésről a Kréta Naplón keresztül, valamint beírja az osztályfőnöki figyelmeztetést;
- ha a tanuló 11 alkalommal volt az Arizona-szobában:
 - az előző beszélgetés résztvevői,
 - Családsegítő Szolgálat egyik képviselője,
 - az osztályfőnök jelzést küld a szülőnek a kiküldésről a Kréta Naplón keresztül;
- ha a tanuló 12 alkalommal volt az Arizona-szobában:
 - az előző beszélgetés résztvevői,
 - a Rendőrség Ifjúságvédelmi, ill. az Önkormányzat Hatósági Osztályának munkatársai,
 - az osztályfőnök jelzést küld a szülőnek a kiküldésről a Kréta Naplón keresztül, valamint a diák igazgatói figyelmeztetést kap;
- ha a tanuló 15 alkalommal volt az Arizona szobában:
 - az igazgató fegyelemi eljárást kezdeményez a nevelőtestület döntése alapján.

Ha a szülő nem hajlandó az együttműködésre, azt azonnal jelezni kell a Családsegítő szolgálat felé.

Minden beszélgetésről jegyzőkönyv készül.

Mivel a program nem a büntetésre, inkább a tanulók saját felelősségének fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, a magatartás értékelésében csak akkor jelenik meg, ha a program működése folyamán a tanuló nem együttműködő.

VI. Az Arizona csoport

Tagjai: a felsős munkaközösség tagjai

Feladatuk:

- az Arizona szoba felügyeletének megszervezése,
- űrlapok szerkesztése, majd folyamatos biztosítása a zavartalan működéshez,
- a programmal kapcsolatos dokumentáció vezetése, rendszerezése, azok értékelése havonta,
- kapcsolattartás a tantestület többi tagjával, szülőkkel, gyerekekkel, külső személyekkel, szervezetekkel,
- kérdőívek szerkesztése a programmal kapcsolatban azok szétosztása, eredményeinek értékelése,
- az Arizona verseny koordinálása,
- segítő beszélgetések lebonyolítása,
- tájékoztató tartása az újonnan beiratkozott gyerekeknek és szüleiknek a programról minden ősszel,
- információk bizalmas kezelése.

VII. Várható eredmények

1. Nyugodtabbá válik a tanítási órák légköre.
2. Javulhat a tanár-diák viszony.
3. Erősödik a tanulni kész diákok jogainak védelme.
4. Javulhat az intézmény megítélése a szülők körében, ezáltal a rendbontó diákok miatt kevesebb diákot íratnak át városi általános iskolába.
5. A pedagógusok nem érzik tehetetlennek magukat a rendbontó diákokkal szemben.
6. Több lehetőség nyílik a magatartási problémás gyermekkel való beszélgetésre, a probléma gyökerének kiderítésére, s ezáltal a probléma megoldására vagy feloldására.

Mellékletek

Információk az Arizona-szoba felügyelője számára

Tanuló: _____

Osztály: _____

- ☐ közbekiabált, beszélt
- ☐ megtagadta a munkát
- ☐ verekedett
- ☐ engedély nélkül felállt, futkározott az osztályban
- ☐ tárgyakat dobált az osztályban
- ☐ zavarta padtárast, környezetét
- ☐ másokat megsértett
- ☐ egyéb: _____

Tanár: _____

Tanóra: _____

Dátum: _____

Idő: _____

Információk az Arizona-szoba felügyelője számára

Tanuló: _____

Osztály: _____

- ☐ közbekiabált, beszélt
- ☐ megtagadta a munkát
- ☐ verekedett
- ☐ engedély nélkül felállt, futkározott az osztályban
- ☐ tárgyakat dobált az osztályban
- ☐ zavarta padtárast, környezetét
- ☐ másokat megsértett
- ☐ egyéb: _____

Tanár: _____

Tanóra: _____

Dátum: _____

Idő: _____

Tervkészítő lap

Név: _____

Osztály: _____

Dátum: _____

Mit tettem:

Mi az oka, hogy így viselkedtem:

Azért kerültem a tréning szobába, mert a következő alapszabályt nem tartottam be:

Mit gondolsz, milyen következményei lesznek a tetteidnek? (magadra, társaidra, tanárodra nézve)

Tervem:

Mit változtatnék meg a viselkedésemén, hogy ne sértsem meg az alapszabályokat:

Kinek a segítségét kérem ehhez: _____

Információs lap az osztályba való visszatéréshez

Tanuló: _____

Osztály: _____

Dátum: _____

Idő: _____

Ügyeletes tanár aláírása: _____

Információs lap az osztályba való visszatéréshez

Tanuló: _____

Osztály: _____

Dátum: _____

Idő: _____

Ügyeletes tanár aláírása: _____

Információs lap az osztályba való visszatéréshez

Tanuló: _____

Osztály: _____

Dátum: _____

Idő: _____

Ügyeletes tanár aláírása: _____

1. Minden tanulónak joga van a zavartalan tanuláshoz.

2. Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.

3. Mások jogait mindig tiszteletben tartom.

Általános tantermi szabályok

1. Az órára pontosan érkezem, a szükséges felszereléseket előkészítem.
2. Társaimat, tanáromat nem zavarom.
3. Követem tanárom utasításait, együttműködöm.
4. Engedély nélkül nem hagyom el a helyem.
5. Jelentkezem, megvárom, hogy felszólítsanak.
6. Sértő, trágár szavakat senkivel szemben nem használlok.